

Sprawozdanie z V Międzynarodowego Kongresu
Psychologii Klinicznej i Psychologii Zdrowia Dzieci i Młodzieży
[5th International Congress of Clinical and Health Psychology
on Children and Adolescents]
(14–16.11.2019, Oviedo, Hiszpania)

V Międzynarodowy Kongres Psychologii Klinicznej i Psychologii Zdrowia Dzieci i Młodzieży odbył się 14–16.11.2019 r. w Oviedo w Hiszpanii.

Inicjatorem corocznej wymiany naukowej na tematy dotyczące zdrowia i choroby u najmłodszych generacji jest grupa AITANA (Grupo de Investigación Análisis, Intervención y Terapia Aplicada con Niños y Adolescentes) z Uniwersytetu Miguela Hernández. W tym roku Kongres został zorganizowany przez grupę AITANA i Uniwersytet w Oviedo (University of Oviedo) przy wsparciu Consejo General de la Psicología de España, Colegio Oficial de Psicólogos del Principado de Asturias i Ayuntamiento de Oviedo.

Kongresowi patronowali (Ich Wysokości) Król i Królowa Hiszpanii (Their Majesties the King and Queen of Spain), którzy współtworzyli Komitet Honorowy Kongresu. Komitetowi Naukowemu przewodniczył Roberto Secades-Villa z Uniwersytetu w Oviedo, a członkami Komitetu było wielu szanowanych psychologów z Hiszpanii, Holandii, Portugalii, Niemiec, Kolumbii i Wielkiej Brytanii.

W programie konferencji przewidziano 9 wykładów, 53 sympozja, w tym tzw. zamówione (w jednym z nich zatytułowanym „Nowe horyzont w rozwoju młodzieży” wyniki badań własnych nad nieoczekiwanymi konsekwencjami kształtowania tożsamości dla funkcjonowania społecznego adolescentów zaprezentowała pisząca sprawozdanie). Zostało ponadto wygłoszonych około 80 referatów zebranych w sesje tematyczne. Przedstawiono także niemal 200 plakatów podczas sesji plakatowych rozplanowanych w ciągu trzech dni konferencji.

Przedstawione komunikaty dotyczyły wielu różnych istotnych kwestii, takich jak najnowsze postępy w badaniu zaburzeń emocjonalnych i funkcjonowania społecznego oraz tradycyjne i nowatorskie podejścia do różnego rodzaju problemów i zaburzeń doświadczanych przez dzieci i dorastających, w tym problemów behawioralnych. Dużą uwagę zwrócono na przemoc interpersonalną wśród młodzieży, problemy dotyczące rozwoju seksualnego, problemy związane z jedzeniem, zaburzenia ze spektrum autyzmu, uzależnienia od technologii

cyfrowej, relacje z nauczycielami i innymi dorosłymi oraz wiele innych kwestii.

W Kongresie aktywny udział brało ponad 500 naukowców i praktyków z ponad 30 krajów, z 6 kontynentów. Byli wśród nich także badacze z Polski, choć niewielu.

W pierwszym dniu Kongresu światowej sławy badaczka Maria Kovacs (University of Pittsburgh, United States) przedstawiła wykład na temat dysforii u nieletnich, jej roli w rozwoju depresji – z zaakcentowaniem kontekstu rodziny, a przede wszystkim relacji rodzice – dziecko. Zwróciła uwagę na stosunkowo małą skuteczność interwencji w przypadku depresji dziecięcej. Wśród przyczyn Kovacs wymieniła nieuwzględnianie procesów rozwojowych i różnic indywidualnych. Podczas wykładu został przybliżony mechanizm samoregulacji dysforii i smutku. Omawiane procesy były poparte wynikami wieloletnich badań nad rozwojem tego mechanizmu. Wykład zakończył się syntetycznym omówieniem nowej propozycji interwencji w przypadku rozpoznania obniżonego nastroju u dziecka lub dorastającego.

Jeden z wykładów był poświęcony problemom uzależnień u dzieci i młodzieży. Podczas wykładu Roberto Secades-Villa (Uniwersytet w Oviedo) skoncentrował się nie tylko na biopsychopsołecznym modelu uzależnienia, ale przybliżył też model alternatywny, nawiązując do „uzależnienia z wyboru”.

Peter Muris (University of Maastricht) przedstawił wystąpienie pod tytułem „Powrót do przeszłości: śladami Mary Cover Jones – leczenie dzieci i młodzieży z zaburzeniami lękowymi”,

podczas którego zwrócił uwagę słuchaczy, że terapia poznawczo-behawioralna (CBT) jest obecnie leczeniem z wyboru w leczeniu zaburzeń lękowych u dzieci i młodzieży. Na podstawie analizy danych wykazał stosunkowo dużą skuteczność tej formy terapii, albowiem przynosi ona pozytywny efekt u około połowy przypadków. Profesor opisał również historię i zmiany terapii poznawczo-behawioralnej w czasie. Podkreślił konieczność kontynuowania badań w tym zakresie.

Gerhard Andersson (Uniwersytet w Linköping, Szwecja) przybliżył możliwości terapii, jakie daje rozwój nowoczesnej technologii, a mianowicie internetowe oddziaływania terapeutyczne, które są stosowane już od ponad 20 lat. W tym czasie opublikowano jedynie nieco ponad 200 badań na ten temat. Większość publikacji odnosi się do terapii dorosłych, znacznie mniej dotyczy terapii dzieci i młodzieży. Dotychczasowe dowody sugerują, że interwencje internetowe kierowane przez terapeutę są równie skuteczne jak spotkania *face to face*. Zdaniem Anderssona, terapia prowadzona z wykorzystaniem komunikacji oferowanej przez nowoczesną technologię informacyjną może być traktowana jako uzupełniająca inne formy, a mianowicie kontakt bezpośredni terapeuta – klient.

W sprawozdaniu zasygnalizowane zostały jedynie główne idee wybranych wykładów – ze względu na możliwości czasowe uczestniczenia we wszystkich formach spotkań oferowanych w programie Kongresu.

W końcowej części obrad zostały przyznane wyróżnienia za najbardziej

interesujące, odkrywcze badania w obszarach trudnych do eksploracji lub rzadko eksplorowanych, które przedstawili młodzi psychologowie. Przyznano dwie znaczące nagrody: jedną za badania na temat zachowania noworodków matek z patologią psychiczną w okresie okołoporodowym, a drugą za badania nad wrażliwością i generowaniem stresu w fazie wschodzącej dorosłości, w których osobowości nadano status zmiennej objaśniającej.

W ostatnim dniu Kongresu Profesor Thomas H. Ollendick (Distinguished University Professor of Clinical Psychology i dyrektor Child Study Center w Virginia Polytechnic Institute and State University, USA) otrzymał nagrodę Aitana 2019 (AITANA Award 2019) za wkład w rozwój klinicznej psychologii dzieci i młodzieży. Profesor Ollendick został uznany za jednego z najbardziej „płodnych” autorów w tej dziedzinie: jest autorem lub współautorem ponad 30 książek i 100 rozdziałów oraz ponad 300 artykułów w znaczących czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Największe dokonania Profesora dotyczą badań nad fobiami i zaburzeniami

lękowymi w dzieciństwie. Nagroda została wręczona podczas ceremonii zamknięcia Kongresu.

Podsumowując, Kongres był interesującym spotkaniem – czasem wymiany myśli i doświadczeń przez naukowców, profesjonalistów i studentów zainteresowanych problemami psychologii klinicznej i zdrowia w okresach dzieciństwa i dorastania. Uczestniczyli w nim badacze o światowej renomie, którzy podzielili się swą wiedzą i specjalistycznymi umiejętnościami. Obrady koncentrowały się na problemach emocjonalnych dzieci i młodzieży oraz analizie skuteczności różnych form terapii zaburzeń emocjonalnych i zachowania. Organizatorzy stworzyli uczestnikom Kongresu wiele możliwości bezpośredniej wymiany doświadczeń nie tylko poprzez udział w wykładach, sympozjach i sesjach plakatowych, ale także stworzyli warunki sprzyjające kontaktom osobistym, inicjując spotkania w małych grupach dyskusyjnych i warsztatowych.

Organizatorzy, grupa AITANA, zapraszają na VI Kongres ICCHPCA, który odbędzie się jesienią 2020 r. w Elche w Hiszpanii.

Hanna Liberska¹

¹ Wydział Psychologii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (Faculty of Psychology, Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz), ORCID: 0000-0003-4323-2090.